כרבי וכיון זירא לא אמרי. הא דלא קאמר משום קושיא דאביי כדקאמר על רבא משום דרבי זירא שני לאביי שפיר: דדפנות מגיעות לסכך מישלט שלטא ביה עינא. ולא דמי לגר חנוכה וקורת מבוי דלא חשיב היכר למעלה מעשרים אע"פ שהקורה על גבי כתלים דהתם קורה טפח לא שליט בה עינא כמו בסוכה דרחבה טובא: **יש** בה יותר מארבע אמות אפילו למעלה מעשרים בשירה. לבסוף מסיק דרב הונא סבר מראשו ורובו ושולחנו עד ד' אמות פליגי יותר מד' אמות כשרה ותימה וכי נכשיר ברחבה משהו יתר מד' אמות אם היתה גבוהה מעשרים אפילו טובא הא ודאי אין כאן כל סוכה וי"ל דלעולם צריך הרוחב לפי הגובה ◦ לפי חשבון ד' אמות לעשרים אי נמי קיס להו לרבנן דאפילו בגובה אלף אי אפשר שלא יהא כאן כל סכך פורתא אם היתה רחבה יותר מד' אמות כדאשכחן בפרק יוה"כ (יומא דף פ:) גבי כותבת הגסה דמייתבא דעתא דאמרינן כולי עלמא טובא עוג מלך הבשן פורתא: **כרבי** זירא דאמר משום צל. אבל כרבה דאמר משום מישלט עינא לא דאפילו רחבה טובא לא שלטא בה עינא: **כמאן** דלא כחד. ודברי רב חנן בר רבה צריכה טעמא ויש מפרשים משום דהוה ליה לול של תרנגולין כיון דגבוהה וקטינה כולי האי אבל מחזקת טפי מכדי ראשו נפקא מכלל לול של תרנגולין לאקרוי סוכה:

ה"ג ר"ח **בשלמא** דר' יאשיה דרב חנן ודרב הונא לא פליגו אדר' יאשי'[ל] דלא יהיב שיעורא למשבא כו'. וכתב רבינו חננאל ויש שגורסין פליגא: **עד** ארבעים וחמשים אמה. כי האי גוונא קתני גבי מבוי ברים עירובין (דף ב:) ולא תיקשי דלא דייק הכא השתא חמשים כשרה ארבעים מיבעיא כדדייקינן ברים אלמנה ניזונית (כתובות דף לו.) גבי אלמנה שהתה שתים ושלש שנים ולא תבעה מזונותיה אינדה מזונותיה ובסוף ב"ק (דף קיח:) גבי לוקחין מן הרועים ארבע וחמש לאן ארבע וחמש גיזין דהתם ניחא דהוי זו ואין צריך לומר זו משום הכי קשיא ליה אבל קשיא מההיא דפרק בנות כותים (נדה לז:) גבי קישוי דקאמר רבי מאיר אפילו ארבעים וחמשים יום ופריך עלה השתא חמשים מקשיה ארבעים מיבעיא ויש לומר דאיכא לשנויי הכא כי ההוא לישנא דמשני ברים מפנין (שבת דף קכו:) ארבע וחמש כדאמרי אינשי וה"ה אפילו טובא אבל לגבי קישוי לא שייך לשנויי הכי דלא מיסתבר שיטהר קישוי לעולם וכן פרק בתרא אשה יולאה (שם ס: ושם) גבי סנדל המסומר שנשתיירו בו ד' וחמש פשיטא ליה דלא שרינן טובא וברים אע"פ (כתובות מז.) גבי משהה אדם אשתו ב' וג' שנים בלא כתובה ועוד התם (דף ס. ושם) גבי יונק תינוק והולך אפילו ארבע וחמש שנים בהני שייך לומר ה"ה אפילו טובא[ז]:

כולהו. הכי אמורא: כרבה לא אמרי. דיליף מלמען ידעו: ההוא. לאו בידיעה דישיבת סוכה קא אמר אלא בידיעות דורות הבאין היקף סוכות ענני כבוד הנעשה לאבות: לימות המשיח. אותם סוכות יהיו לגל לעונג ולמסתור אבל סוכת מצוה אינה לגל: תרתי. דאין שם סוכה אלא העשויה לגל דהיא לימות המשיח משום דעשויה לגל קרויה סוכה: משום קושיא דאביי. דעשה מחיצות של ברזל. ושינויא לא משמע להו הואיל וקרא לאו דוקא ערלי נקט לא ילפינן מיניה שיעורא: במאן. מהכא אמורא דלעיל אזלא הך כו': מחלוקת. דר' יהודה ורבנן: משלט שלטא ביה עינא. דרך דפנות דאי טעמא משום ערלי הוא אי משום לא בדפנות מגיעות לסכך אמאי מודו רבנן: ה"ג מחלוקת בשאין בה אלא ארבע אמות על ארבע אמות אבל יש בה יותר מארבע אמות אפי' למעלה מעשרים אמה כשרה כמאן כרבי זירא דאמר משום צל הוא וכיון דרויחא איכא צל סוכה כמאן אזלא הא דאמר רב חנן בר רבה אמר רב מחלוקת בשאינה מחזקת אלא כדי ראשו ורובו ושולחנו אבל מחזקת יותר מכדי ראשו ורובו ושולחנו אפי' למעלה מעשרים אמה כשרה כמאן דלא כחד | בשלמא דרבי יאשיה פליגא אדרב הונא ורב חנן בר רבה דאינהו קא יהבי שעורא במשכא ואיהו לא קא יהיב שעורא במשכא אלא רב הונא ורב חנן בר רבה נימא בהכשר סוכה קמיפלגי דמר סבר הכשר סוכה בארבע אמות ומר סבר הכשר סוכה במחזקת ראשו ורובו ושולחנו לא דכולי עלמא הכשר סוכה ראשו ורובו ושולחנו והכא בהא קמיפלגי דמר סבר במחזקת ראשו ורובו ושולחנו פליגי אבל יותר מראשו ורובו ושולחנו ד"ה כשרה ומר סבר מראשו ורובו ושולחנו עד ד' אמות פליגי אבל יותר מד' אמות דברי הכל כשרה מיתיבי סוכה שהיא גבוהה למעלה מעשרים אמה פסולה ורבי יהודה מכשיר עד ארבעים וחמשים אמה ◦ אמר רבי יהודה [ח] מעשה בהילני המלכה בלוד שהיתה סוכתה גבוהה מעשרים אמה והיו זקנים נכנסין ויוצאין לשם ולא אמרו לה דבר אמרו לו [ט] משם ראייה אשה היתה ופטורה מן הסוכה אמר להן והלא שבעה בנים הוו לה ועוד כל מעשיה לא עשתה אלא על פי חכמים למה לי למיתני ועוד כל מעשיה לא עשתה אלא על פי חכמים הכי קאמר להו כי תאמרו בנים קטנים היו וקטנים פטורין מן הסוכה כיון דשבעה הוו אי אפשר דלא הוי בהו חד שאינו צריך לאמו וכי תימרו קטן שאינו צריך לאמו ◦ מדרבנן הוא דמיחייב ואיהי בדרבנן לא משגחה ת"ש ועוד כל מעשיה לא עשתה אלא ע"פ חכמים בשלמא למ"ד בשאין דפנות מגיעות לסכך מחלוקת דרכה של מלכה לישב בסוכה שאין דפנות מגיעות לסכך

משום

דפנות מגיעות לסכך אלא העמד דופן שתים או יותר תחת הסכך והשאר הניחו בלא דופן כדי שיהא האויר נכנס בו אבל אם מגיעות לסכך אפי' למעלה מכ' אמ' (כ"ש) [כשרה] כרבה דאמר משום ידיעה היא. **וקיי"ל כרבה** דהא ח) כל מיליה כרב (הונא) עביד. והא דאמר רב הונא משמיה דרב מחלוקת בשאין בה אלא ד' על ד' אמות כו'. **והא דאמר רב חנן משמיה דרב** מחלוקת כשאינה מחזקת אלא ראשו ורובו ושולחנו וכו' דבריהן פשוטין הן. **נמצאו** שמועות שלשתן משמיה דרב. **ואמרינן בשלמא שמועה דרבי יאשיה לא פליגא** אשמעתא דרב הונא ורב חנן משום דלא איירי ט) אלא הכשר בדפנות אבל משך בשיעור לא (אורי) [איירי]. **ויש מי שגורסים פליגא** ופשוטה היא. **אלא רב הונא ורב חנן בר רבה** במחזקת ראשו ורובו פליגי אבל אם הוא רחבה יתיר מזה השיעור [כשרה] נימא בהכשר סוכה פליגי אליבא דרב. **ושנינן לא כולי עלמא הכשר סוכה במחזקה ראשו ורובו ושלחנו** ובהא פליגי מר סבר רב חנן בר רבה במחזקת ראשו ורובו פליגי אבל אם היא רחבה יתיר מזה השיעור אפילו גובהה מכ' אמה אפילו לת"ק כשר וכ"ש לר' יהודה ורב הונא סבר מכדי ראשו ורובו ושלחנו עד ד' אמות על ד' אמות פליגי יתר מד' אמות על ד' אמות אפילו גבוה מכ' אמה כשרה לדברי הכל. **ומותבינן מהא דתניא** סוכה שהיא גבוהה מכ' אמות פסולה ור' יהודה מכשיר עד מ' ונ' אמה א"ר יהודה מעשה בסוכת הילני המלכה שהיתה גבוהה מכ' אמה והיו זקנים נכנסין אצלה ולא אמרו לה דבר: **ירושלמי** אמרו לו מפני שהיא אשה ואין אשה מצווה במצות ואמרה להן והלא ז' בנים היו לה תלמידי חכמים אית לך למימר בסוכת מלכה שאינה מחזקת אלא ראשו ורובו ושלחנו אלא כשאין הדפנות מגיעות לסכך דכך אורחייהו דעתירייא למעבד דפנת' קלילן די יהא [קרירא] עייל (פי' מן קדר הלכתי בלא חמה). **דייקינן מינה** דלא מייתי ראיה מסוכת הילני המלכה אלא בדבר שחלקו והביא סיוע לדבריו עכשיו אם תאמר כשאין הדפנות מגיעות לסכך חלוקתם שפיר שדרך המלכה לישב בסוכה כעין זו אבל לדברי (הכל) מי שאו' בסוכה קטנה

חשק שלמה על ר"ח

ח) [עי' ברי"ף שכ' ואיכא מ"ד הלכתא כרבה דכל מילי כרב עביד ופשוט שכיוון על רבינו הר"ח ז"ל]. ט) [נראה דל"ל אלא בהכשר דפנות אבל בשיעור משך הסוכה לא איירי].

מסורת הש"ס עם הוספות

ח) [תוספתא פ"א ה"א], ט) [שבת כט: ושם נסמן], ג) פסחים קח., ל) [וע"ע תוס' שבת ס: ד"ה השתא ובעירובין ב: ד"ה עד ובכתובות מז. ד"ה שתים ולף ס. ד"ה ר"י ובב"מ מה. ד"ה השתא ובנדה לז: ד"ה ארבעים].

הגהות הב"ח

(א) רש"י ד"ה כמאן דלא הל"א עם ד"ה ראשו ורובו:

גליון הש"ם

גמ' אר"י מעשה בהילני המלכה. עיין עירובין דף לו ע"א תד"ה מיכל ועיין ברא"ן סימן פ"ז: שם מדרבנן הוא דמחייב. עיין יומא דף פב ע"א בת"י ד"ה בן שמנה ובמ"ש שם היתה מחנכתם למצוה בעלמא וק"ל ואיך אמרי' בסוגיי' וכ"ת קטן שא"ל לאמו מדרבנן הוא דמחייב ואיהי בדרבנן לא אשגחה ת"ש ועוד וכו'. הא אפי' מדרבנן לא מיחייבה איהי לחנך אותם ולע"ג: תוס' ד"ה יש בה וכו'. לפי חשבון ד"א לעשרים. ע' תשובת תשב"ץ ח"א סימן קכו:

ליקוטי רש"י

משם ראיה. נתמיה [לקמן כח.].

הגהות וציונים

ח) [תיבת פורתא אין לו מובן ואולי צ"ל נמי לא שלטה בה] (גליון) ובכת"י הגי' פורתא נמי לא (דק"ס): ט) בכת"י מהכי: ג) בכת"י דפירשו טעמא דעשרים אמה לעיל: ל) נראה דהתוס' שלפנינו בשיבוש, ובתוס' הרא"ש ה"ג ר"ח בשלמא דר' יאשיה לא פליגא אדרב הונא ואדרב חנן בר רבא דלא קא יהיב שיעורא למשכא ויש דגרס פליגא. ועיין מראה אש ומרומי שדה: